

Strømstæren

Nyheder fra DOF Storstrøm

Marts 2024

Foråret er kommet i gang. Lærkerne synger. Gravænder og Sortænder flyver rundt efter hinanden. Stærene fløjter i trækronerne. Og yngletrænerne er på plads flere steder.

Herlige måneder venter på os.

Vi har modtaget flere artikler fra jer læsere. Tak for det. Der er én om en aggressiv hanflagspætte, en rapport fra DOF Ungs tur til Saksfjed/Hyllekrog, en artikel om den kraftige fremgang i antallet af Kortnæbbede Gås i vores område og en om fund af Eremit Ibis på Møn. Endelig er der en reklame for en gratis fugletur til punkttællere, som DOF Vestsjælland tilbyder.

Hvis du har indhold til kommende numre af nyhedsbrevet, kan du sende det til kontakt@dofstor.dk.

God fornøjelse med nyhedsbrevet.

De bedste fuglehilsner

Bo Kayser

Kommende arrangementer

Se [DOF Storstrøms hjemmeside](#).

Stor Flagspættehan jager de andre fugle væk

Af René Jensen

Vi bor i en lille landsby midt på Lolland. Vi har en stor gammel have med store plæner og gamle træer.

Stor Flagspættehan. Foto: Bo Kayser.

Igennem mange år har vi fodret fuglene om vinteren og nydt deres adfærd og forskelligheder. I alle årene har vi jævnligt haft besøg af Stor Flagspætte. Både hr. og fru flagspætte. De sidste par måneder (december-januar) har vi set en markant ændring i hannens adfærd. Den er begyndt at jage småfuglene væk fra bl.a. mejsekuglerne, også selvom han ikke lige selv spiser. Han sidder på lur, og når småfuglene kommer, farer han frem og lige i hovedet på dem, så de flygter. Så sætter han sig igen på lur, og det hele gentager sig, ofte 4-6 timer om dagen. Jeg har talt med et par af naboerne, som har oplevet præcis det samme med den samme fugl. Så han terroriserer småfuglene i hele vores nabolag. Heldigvis kan han kun

være i en have ad gangen, så småfuglene har nu lært at fouragere i den have, han ikke er i dag.

Gratis fugletur til Gyldensteen Strand på Nordfyn for nye og erfarne punkttællere 27. april

DOF Vestsjælland inviterer til fælles tur med punkttællere i DOF Storstrøm. Tak for invitationen. Hvis I er interesserede, kan I tilmelde jer til Else Marie Jespersen.

[Læs mere!](#)

Vintertur i Vildmarken – Saksfjed og Hyllekrog med DOF UNG 8.-11. februar 2024

Trods regn og blæst har DOF Ung været på en herlig tur til Lolland i februar. DOF Storstrøm gav 5.000 kr. i støtte. DOF Ung har sendt denne fine turrapport.

Af DOF UNG

I starten af februar afholdtes årets vintertur for unge fuglekiggere i lokalafdelingen DOF Storstrøm. Turen gik til det sydlige Lolland. Det var første gang i nyere tid at en DOF UNG lejr har fundet sted i det sydlige Danmark. Det har de sidste år været i ungdomsafdelingens interesse også at få aktiveret unge fuglekiggere i de grå og kolde vintermåneder, da der altid er fugle at finde og nyde uanset årstiden. Derfor var målet med weekendturen at opleve de gængse vinterfugle i det nyetablerede naturområde Saksfjed Vildmark, ejet af Hempelfonden, og det velkendte fuglereservat Saksfjed-Hyllekrog, ejet af Fugleværnsfonden.

Oversvømmet observationspost ved Maribo Sønder sø.

Trods en blæsende og våd vejrudsigt sad alle klar i bilerne fredag morgen til dagens udflugt, som gik til Maribosøerne - en af Danmarks største ferskvandssystemer. Her var vi opsatte på at spotte en masse ænder, gæs og andre vandfugle, og det ultimative mål var at spotte en Rødhovedet And, som flere af deltagerne manglede at krydse. Første stop blev gjort ved den sydlige del af Sønder sø, og i det vi trådte ud af bilerne, begyndte nedbøren så let at falde. Vi er dog ikke så lette at slå ud. Der blev gjort en ihærdig indsats for at alle kunne øve sig i genkendelse af fuglene ved udsigtspunktet, og til trods for, at teleskoper og kikkerter duggede til af fugt fra regn og slud, blev humøret holdt højt. En god mængde ænder, svaner og skalleslugere lå i læ i søen, og i kanten af rørskoven tøffede en Sølvhejre rundt for at lede efter sin morgenmad. Ingen Rødhovedet And viste sig, og efter noget tid hoppede vi tilbage i bilerne og fortsatte turen til Hejrede sø. Vi stoppede ved pumpestationen ved Røgbøllevej og troppede op ved fugleskjulet i søens vestlige del. Her kunne vi hurtigt konkludere, at der var helt tomt for fugle, så vi smed teleskoperne på nakken og gik over på den anden side af vejen, for at prøve lykken ved Maribo Sønder sø. Det var et godt kald, for i læ for vinden lå en god håndfuld fugle ikke langt fra søbredden. Dog skulle det vise sig ikke at være en helt ubesværet obspost, især for dem uden gummistøvler. Hele området, der normalt er en tør overgang til rørskovens kant, stod under vand. Vi møvede os ud i vandet til det gik tilstrækkeligt højt op til

gummistøvlernes kant. Herfra var der fin udsigt til gruppen af fugle i søen. Hvad ellers havde været på længere afstand ved Søndersø kunne nu ses i dække af træerne og tættere på. Særligt en god gruppe af de smukke Lille Skallesluger blev betragtet med stor glæde. Ikke nok med det. Vi fik også et par af Lille Skallesluger flyvende lige over hovedet på os.

Havobs fra Brunddragene.

Lørdag morgen stod på havobs. Hele holdet troppede op ved Brunddragene en lille halv time efter solopgang. Teleskoper blev slået ud og kikkerterne rettet mod vandet. Der var flere af deltagerne, der ikke havde særlig erfaring med at bruge teleskoper, og de fik hermed rig mulighed for at øve sig i skopernes indstillinger, kunsten at holde sit øje lukket i længere tid samt bestemme havfugle på både kort, mellem og lang distance. Vinden stod på fra øst, og der var en overraskende stor aktivitet på vandet, hvilket efterlod os meget tilfredse. De mest hyppige arter var, ikke overraskende, Ederfugl, Sortand og Toppet Skallesluger, men vi blev også belønnet med Fløjlssand, Bjergand, Knortegås, Havlit, Stor Skallesluger og Strandskade. Stemningen var god og humøret højt - det hjalp helt klart, at det ikke stod ned i stænger. Efter et par timer var det tid til at komme videre i programmet, da vi gerne ville gå ud til Hyllekrog Fyr. Allerede i løbet af det første stykke af vejen ud ad tangen var der tydelige spor af den høje vandstand, som gjorde det umuligt at følge stien, som man plejer. Vi skulle da heller ikke gå langt, før vores vejen var fuldstændig blokeret. Hyllekrogtangens var blevet delt i

flere mindre dele af gennemstrømmende havvand, og vi måtte indse, at fyret ikke blev nået i denne omgang. Dermed så vi vores snit til at køre tilbage til Hyrdehuset for at spise en frokost og slappe af, inden dagen fortsatte i felten.

På Hyllekrogtangens var havet flere steder brudt igennem i forbindelse med oktoberstormen.

Efter en lækker aftensmad fik vi besøg af Tina Elley, som står for den daglige ledelse af Gedser Fuglestation. Hun fortalte om de nye tiltag på fuglestationen, som vil tilbyde en bred række tilbud til unge med fugleinteresse. Det er nu muligt at tage en fuglestationsuddannelse, hvor man er med i den daglige gang på stationen og deltager i både ringmærkning, træktælling og optælling af fugle i lokalområdet. Der var stor opbakning og interesse fra deltagerne. Inden vi gik i seng, opfriskede vi kendetegn til genkendelse af de fugle, vi havde set på morgenobsen, så vi kunne øve os en ekstra gang morgenen efter.

Den sidste dag blev brugt på endnu en god havobs i et par timer ved Brunddragene, hvor en Nordisk Lappedykker i vinterdragt viste sig på kort afstand. Vi nød de sidste timer med fuglene, inden vi skulle tilbage til Hyrdehuset og pakke sammen, gøre rent og returnere nordpå.

Tusind tak til DOF Storstrøm for støtten til vores tur!

[Læs hele rapporten!](#)

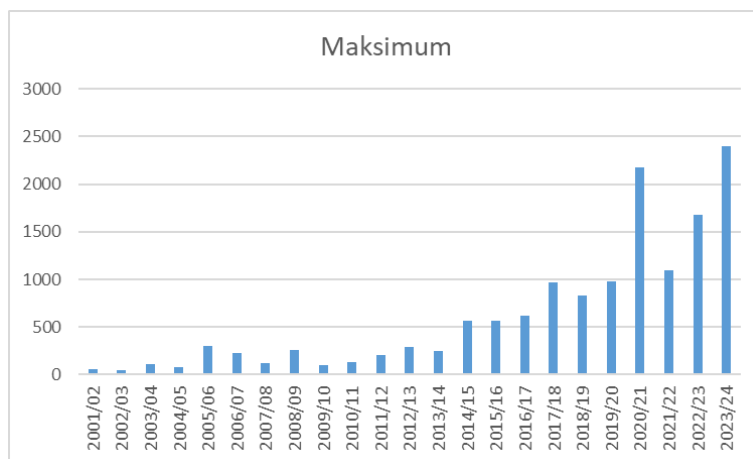

Nye trækveje giver store antal Kortnæbbet Gås på Lolland-Falster

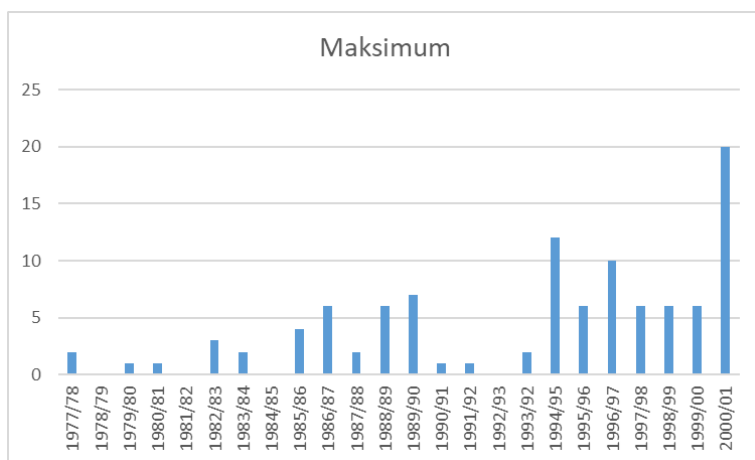
Af Henrik Dissing

Da Tim Andersen den 18. januar 2002 så 57 Kortnæbbet Gås ved Bøtø Nor, undrede han sig givetvis en hel del. Det var første gang, at der blev registreret over 50 Kortnæbbet Gås øst for Storebælt. Forud var gået en række år med flere og flere observationer af et stigende antal Kortnæbbet Gås, men kun få gange i 2-cifrede antal. Med Tims observation var et mønster for alvor ved at tage form, men ingen havde på det tidspunkt forestillet sig, hvor det ville havne. Eller fundet frem til, hvad der foregik.

Siden da er forekomsterne nærmest eksploderet, og ny rekord blev sat 23. december 2023, hvor 2.400 blev optalt ved Nørre Frejlev, et af artens favoritsteder. I figuren kan ses, hvordan maksimumantallene af rastende fugle er vokset år for år. Stigningstakten er uomtvistelig og synes ikke på nogen måde at være toppet

Figur 1. Antal Kortnæbbet Gås 2001-24 i DOF Storstrøms område registreret i DOFbasen.

Figur 2. Antal Kortnæbbet Gås 1977-2001 i DOF Storstrøms område registreret i DOFbasen.

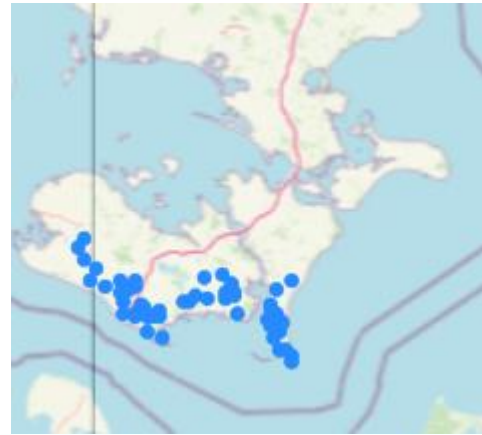
Forud for førnævnte observation i år 2000 var gået en årrække, der i figuren med maksimumtal ikke ville syne af noget, men som bliver ganske interessant, når den får sin egen skala.

Førnævnte Tim Andersen står også for en del af observationerne i årene før årtusindskiftet, men interessant nok var en del af disse fra Sjælland og ikke fra Lolland-Falster, der nu fuldstændigt dominerer billedet i forekomsten af Kortnæbbet Gås i Storstrøms lokalafdeling.

Typisk ses de første Kortnæbbet Gås først sent på efteråret, i november, hvorefter rasttallene vokser frem mod årsskiftet. Når frosten sætter ind, trækker de typisk videre til Holland, hvorefter de om foråret gradvist flytter sig op gennem Jylland, inden kursen igen går østover.

Kortet viser forekomst af mere end 100 rastende Kortnæbbet Gås i perioden 2004-2024. Blandt favoritlokaliteterne kan nævnes Rødby Mark/Hyldtofte Fæland/Bjernæs/Darket, Nørre Frejlev/Kettinge/Rågelunde/Øllebølle/Herritslev og Stavreby.

Figur 3. Forekomst af mere end 100 rastende Kortnæbbet Gås 2004-24.

Det var forskere fra Århus Universitet anført af Jesper Madsen, der fandt frem til forklaringen bag de stigende tal. Ved hjælp af GPS-sendere har et dansk ledet forskningsprojekt afsløret, at Kortnæbbet Gås de senere år har koloniseret den russiske ø Novaya Zemlya i Barentshavet. Nye trækveje sender pionerer blandt gæssene til uprøvede yngleområder i en tid med klimaændringer, der giver tidligere snesmeltning i Arktis.

Ifølge forskerne har yngre, uerfarne Kortnæbbet Gås slået følge med Tajgasædgæs, som de har mødt på forårsrasteplasser i Jylland. I artiklen vurderes udviklingen af den nye bestand at have fundet sted inden for de seneste 10-15 år, men tallene fra Lolland-Falster peger på, at forløbet kan have været længere og være startet for cirka 40 år siden.

Du kan læse mere om undersøgelsen her: [Kortnæbbet Gås finder nyt land efter mesterlære hos tajgasædgæs - Dansk Ornitologisk Forening \(dof.dk\)](#)

Den videnskabelige artikel kan findes her: <https://doi.org/10.1016/j.cub.2023.01.065>. Artiklen, der ikke inddrager data fra Lolland-Falster, estimerer denne nye bestand til 4.-5.000 individer. Den 27. december 2023 opholdt mindst 3.000 individer sig på Lolland-Falster, dvs. hovedparten af den nye bestand.

Hvad byder fremtiden så på?

Det kan der leveres en del aldeles uvidenskabelige gæt på. Der skal derfor tages mange forbehold for de teorier, der præsenteres i resten af artiklen.

Hvis der tages udgangspunktet i bestandsudviklingen for Bramgås, skulle der imidlertid være et vist grundlag for at antage, at en sådan bestandsudvikling kunne finde sted. Som yderligere grundlag for en sådan gætteleg kunne man også antage, at den tilsyneladende stabile situation for "den gamle bestand" med ynglepladser på Svalbard, var nogenlunde i balance med, hvad de fysiske rammer der muliggjorde, mens en ny bestand i Nordvestrusland/Sibirien unægtelig ville have en hel del mere plads at udfolde sig på.

Figur 4. Kortnæbbede Gæs. 10. marts 2012. Foto: Hans Henrik Larsen.

Det er på ingen måde ubekendt med ganske store ændringer i gåsebestande. Bestanden af Bramgås har siden der blev indført jagtforbud i 1972, men i høj grad også vintergrønne marker, som har gjort hele Vesteuropa til én stor foderplads for gæs, udviklet sig eksplosivt. Ifølge AEWA, en organisation, der følger trækfuglebestande, er vinterbestanden af russiske Bramgæs således vokset fra cirka 20.000 omkring år 2000 til en nuværende bestand på mindst 1,2 millioner.

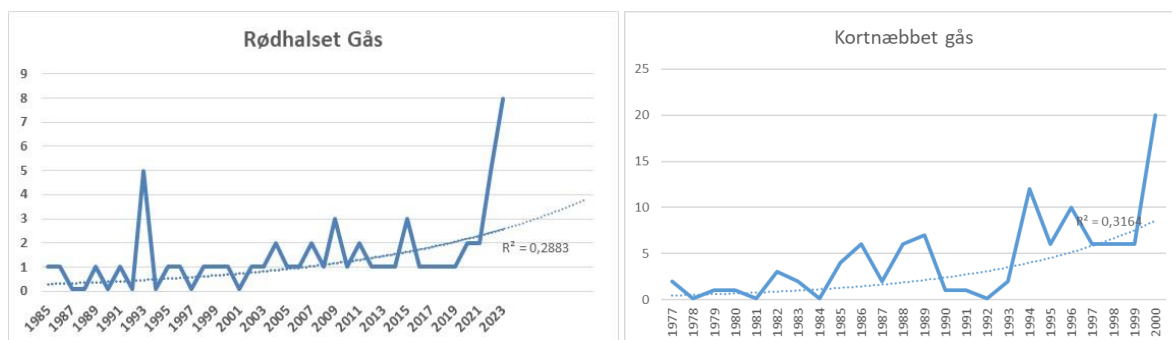
Ud fra udviklingen i den største, optalte flok per år siden 1977, kan det matematisk estimeres, at den største flok i 2030 vil være på cirka 10.000 Kortnæbbet Gås. Dette er selvklaart et estimat med alle forhåndenværende forbehold for, om den nuværende udvikling fortsætter, og at de nødvendige, naturgivne forhold vil være til stede. F.eks., at der både i de nye yngleområder, de her omtalte nye efterårs- og vinterlokaliteter på Lolland-Falster såvel som de gamle vinter- og forårslokaliteter vil være plads til en sådan bestandsudvidelse. Danmark er det eneste land, hvor der drives jagt på Kortnæbbet Gås. Det foregår i tiden december-januar, netop hvor Kortnæbbet Gås forekommer på Lolland-Falster. Jagttrykket på Lolland-Falster vil derfor få afgørende betydning for bestandsudvikling.

Figur 5. Rødhalsede Gæs. 20. oktober 2023. Foto: Torben Sebro.

Lad os afslutte med endnu en aldeles uvidenskabelig forudsigelse, nemlig at forekomsten af Rødhalsede Gæs også vil fremvise en betydelig vækst i de kommende år. Endnu er talmaterialet for spinkelt til at danne grundlag for en velfunderet fremskrivning, men måske giver disse to figurer, der henholdsvis viser udviklingen i største, optalte antal Kortnæbbet Gås i Storstrøms lokalafdeling 1977-2001 og største, optalte antal Rødhalsede Gæs i Danmark 1985-2023, alligevel et fingerpeg, idet de har helt samme stigningstakt. Vi får se. Der går nok nogle år, før der første gang kommer en flok på et tocifret antal Rødhalsede Gæs som udtryk for endnu en gåseart, der omlægger

sine trækveje. Normalt trækker Rødhalsede Gæs til overvintringsområder ved Sortehavet, men tallene kunne pege på, at de i stigende grad søger til Danmark og Vadehavet, givetvis lokket med af de mange Bramgæs.

Figur 6. Det største optalte antal Rødhalsede Gæs i Danmark 1985-2023 og Kortnæbbet Gås i DOF Storstrøms område 1977-2001.

Ifølge Birdlife International [Red-breasted Goose \(Branta ruficollis\) - BirdLife species factsheet](#) er Rødhalsede Gæs kategoriseret som globalt truet. Arten er gået markant tilbage, uden at årsagerne er klarlagt. Hvis vi ser konturerne af, at arten er ved at etablere sig i nye vinterområder med lokaliteter i DOF Storstrøms område som særligt vigtige, så kan det ende med at blive en redningskrans for en truet bestand.

Tak til Hans Meltofte for gennemlæsning og kommentering af artiklen.

Eremitybis på Møn

Af Leif Schack-Nielsen

Denne mærkelige historie begynder den 31. oktober 2023. Det er tidlig morgen i Jönköping i Sverige. En fuglekigger har set på appen Animal Tracker, at en Eremitybis, som er forsynet med en satellitsender, går rundt et sted i byen. Han lægger et opslag på det sociale medie X, så flere ivrige fuglekiggere står parat, da det begynder at lysne.

Og ganske rigtigt – Eremitybissen, som stammede fra et opdrætsprojekt i Salzburg, lod sig beskue. Fuglen fløj dog snart efter bort, men en eftersøgning blev sat i gang, og det viste sig, at der faktisk opholdt sig seks fugle i området. Og så begyndte danske fuglekiggere at håbe på, at noget tilsvarende ville ske her i landet.

Efter få dage kom der en melding fra Danmark om, at en enkelt Eremitybis var set i Sønderjylland, og allerede dagen efter blev der set 21 individer samme sted! I dagene derefter spredtes fuglene op gennem Jylland. Den 27. november sås det sidste levende eksemplar i Jylland. Men så skete der noget nyt. Den 29. november var der pludselig to fugle ved Ålebæk Strand på det nordøstlige Møn. De gik rundt i en have, og heldigvis lykkedes det husejeren at tage nogle dokumentationsbilleder. Fuglene forsvandt dog snart, så ingen andre nåede at se dem.

Eremitybisserne i opdrætsprojektet stammer oprindeligt fra Marokko. Her findes den vestlige bestand af den sjældne art. Den vestlige bestand har lidt længere næb end den østlige bestand i Tyrkiet. Foto: Per Schiermacker-Hansen.

Den 2. december var der to fugle på Ærø, og man kan fristes til at tro, at det var de to mønske fugle. Men det kan også være, at de har delt sig, for samme dag blev der observeret en enkelt Eremitybis på Vestsjælland. Og så troede alle de danske fuglekiggere, at nu var "invasionen" overstået.

I slutningen af januar blev jeg gjort opmærksom på, at der var lagt et billede af en død Eremitybis på Naturbasen. Og hvem havde lagt billedet på? En af mine næsten naboer i Kraneled på Østmøn! Jeg rundsendte informationen til flere af de øvrige mønske fuglekiggere, og Per Schiermacker-Hansen kontaktede straks finderens, som stadig havde det stinkende lig af fuglen liggende. Per fik den velvilligt udleveret og troppede op i min entré, hvor vi beundrede de sørgelige rester. Hvor mange kan prale af at have haft en Eremitybis i entréen?

Det nøgne hoved, rødt næb og fjertop er karakteristisk for Eremitybis. På billedet ses fjerdragstens metalskinnende skær – i felten virker arten ofte sort. Foto: Per Schiermacker-Hansen.

Det viste sig, at fuglen havde spankuleret rundt i finderens have og lade den 15. december. Den 28. december blev den fundet død. Den er formentlig død af sult, og ingen ved, hvor længe den har ligget død. Men det er nok ikke så længe, da der er ræve i området, som givetvis ville havde ædt den. Under alle omstændigheder blev den afslutningen på årets forekomst af Eremitybis.

Nyheder fra DOF Storstrøm

Alle Eremitibisserne formodes at stamme fra et opdrætsprojekt i Alperne. Hovedparten gør i hvert fald med sikkerhed, fordi flere har været forsynet med satellitsendere og ringe. Hvis man vil læse mere om opdrættet og forsøget på at genindføre den sjældne fugl til et område, hvor den tidligere har ynglet, kan følgende links anbefales:

<https://www.waldrapp.eu/en/>

<https://webgate.ec.europa.eu/life/publicWebsite/project/LIFE20-NAT-AT-000049/life-northern-bald-ibis>

<https://www.uva-bits.nl/project/northern-bald-ibis-geronticus-eremita-reintroduction-programme-in-andalusia/>

Referat fra bestyrelsesmøde 6. marts 2024

Vi holdt møde hos BK.

Deltagere: Jytte Fuglsang Nissen (JFN), Søren Højrup (SH), Stig Jürgensen (SJ), Jan Blichert-Hansen (JBH), Steen Knarberg (SK), Finn Jensen (FJ), Flemming Pagh Jensen (FPJ), og Bo Kayser (BK, referent). Som gæst fra hovedbestyrelsen desuden Ole Friis Larsen (OFL).

Afbud m.m.: René Christensen (RC).

Mødeindhold

1. Valg af referent og mødeleder

BK referent. Vi klarede os uden mødeleder.

2. Godkendelse af referatet og tilføjelse af punkter til dagsordenen

Referat godkendt tidligere. Nyt til dagsorden fremgår af referatet.

3. Konstituering af bestyrelse

Dette var første møde efter generalforsamlingen 3. februar. Vi konstituerede os derfor med JFN som kasserer og BK som formand.

4. Doneringen af de 190.000 kr. til DOF

Der havde været talt om, hvorvidt bestyrelsen ønskede at besøge Fuglenes Hus og have en snak med relevante kontaktpersoner. Det var der ikke interesse for. Vi beder derfor bare Lars Engmark fra Fuglenes Hus om at oplyse det kontonummer, vi skal overføre pengene til. Leif Schack-Nielsen og René Christensen tager selv kontakt til Timme Nygaard om de ønskede DOFbaseændringer.

5. Nyt fra projekter/ansvarsområder

Vi startede med at byde velkommen til vores nye bestyrelsesmedlem, Søren Højrup (SH), fra Maribo. SH påtog til opgaven med at være Punkttællingskoordinator fra BK og desuden opgaven med at være kommunkontakt i Lolland Kommune fra OFL.

Som Ørnekoordinator fortalte FJ, at der var godt gang i ørneparrene på rederne.

Fra Stor Skallesluger projektet fortalt JBH, at der var blevet sat lidt flere kasser op. Desuden, at gruppen på grund af nogle afgangne manglede folk til at kontrollere ynglesucces og derfor søgte nye. Der afholdes projektmøde senere i marts.

Med hensyn til Naturnationalpark Ulvshale, har vi fået en henvendelse fra hovedforeningen DOF om at stille med en person til en kommende bestyrelse. DOF Storstrøms bestyrelse valgte at indstille BK, hvilket vi meddeler Knud Flensted fra DOF og skovrider Jane Skov Lind.

6. Næste møde

12. juni klokken 19-21 hos BK.

7. Eventuelt

SK havde modtaget et tilbud fra en person som laver redekasser og gerne ville sælge dem via DOF til en meget rimelig pris. SK tager kontakt til Tina Elley fra Gedser Fuglestation, som i forvejen sælger redekasser, hvordan vi kan gøre i praksis.